

УДК 821.222.1'82-1

І. Левчин, канд. філол. наук, асист.
e-mail: i.levchyn@knu.ua
К. Бойван, студ.
e-mail: katernaboivan7@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ТВОРЧИСТЬ МЕГРНУШ МАЗАРЕЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПЕРСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Стаття має оглядовий характер і присвячена творчості Мегрнуш Мазареї (1951) – представниці сучасної перської еміграційної літератури кінця XX – початку XXI ст., яка проживає у США. Актуальність обраної теми зумовлена недовгою кількістю україномовних досліджень, присвячених прозі окремих постатей іранських письменників, зокрема творчості Мегрнуш Мазареї. У контексті розвитку сучасної прози в Ірані кінця XX – початку XXI ст. було з'ясовано, що на тлі змін, принесених Ісламською революцією (1979) та ірано-іракською війною (1980–1988), посилюється інтерес до положення і проблем жінок. Жіноча перська проза займає в іранській літературі своє особливе місце як в Ірані, так і за кордоном, оскільки велика кількість іранських письменників емігрують на Захід і продовжують працювати вже за межами Ірану, серед них і Мегрнуш Мазареї. З'ясовано, що персонажами її творів здебільшого є емігранти, які проживають своє життя, намагаючись прийняти культуру нової країни й водночас утримати спогади про минуле, аби втішити себе цим. Ліричним героєм оповідань Мегрнуш Мазареї є жінка, яка пристосовується до нового життя й часто згадує своє минуле. У своїх творах письменниця, незважаючи на феміністичні ідеї, намагається максимально об'єктивно донести до читачів, яким же було життя жінок-емігранток і розповісти їхні історії. Досягнення мети дослідження, яка полягала в аналізі тенденцій іранської еміграційної жіночої прози на прикладі творів Мегрнуш Мазареї, дало змогу визначити, що основною особливістю головних героїв авторки є те, що вони не можуть забути, що їм немає місця у власному суспільстві, тому намагаються адаптуватися до нових правил тих країн, де перебувають. Домінантною темою оповідань Мегрнуш Мазареї є стосунки між чоловіком і жінкою, висвітлення яких зазнає відчутних метаморфоз – від гендерної прірви до гендерної рівності, від засудження чоловіків до уможливлення їхнього гармонійного співіснування з жінками, від виведення культури патріархату з людської природи до визнання її зумовленості соціальними відносинами. Не менш важливою для Мегрнуш Мазареї є тема жінки-бунтарки. Зокрема, у романі "Революція Міни" головна героїня стає втіленням непокірних жінок – не лише Ірану, але й усіх жінок зі схожою долею: її досвід і труднощі, які вона переживає, роблять її глобальним бунтарем, сучасним архетипом революційних жінок, змушених залишити свою країну в пошуках кращого життя і соціально-політичної свободи.

Ключові слова: іранська проза кінця XX – початку XXI ст., еміграційна література Ірану, проза Мегрнуш Мазареї.

Перська література належить до однієї з найдавніших і найбагатших літератур світу. Класична поезія стала вершиною поетичного мистецтва і на багато століть визначила розвиток словесності в Ірані. Вплив її традиції відчувається й нині. Однак, незважаючи на це, сучасна література все ж зазнала змін. Її шлях у XX ст. був тривалим і складним, він тісно переплітався із суспільно-політичними подіями у країні. Історично склалися так, що для Ірану XX ст. ознаменувалося двома революціями, які відбулися на його початку й наприкінці. Це були конституційна революція 1905–1911 рр. та Ісламська революція 1978–1979 рр. У період між двома революціями країна не стояла на місці. Зміни охопили всі сфери життя, зокрема духовну (наука, культура, література), торкнулися вони й суспільної свідомості. Перська проза і поезія почали звільнятися від застарілих канонів і перешкод, які активно відображали дійсність.

Перська література XX ст. у гранично стислі терміни повторила майже всі основні стадії розвитку європейської літератури нового й новітнього часу: від сентименталізму, романтизму та реалізму до різних проявів модернізму. Аналізуючи сучасний перський роман, можна встановити типологічні аналогії із творами західноєвропейських і американських письменників. Однак витоки майстерності сучасних прозаїків Ірану містяться не лише у сприйнятті традицій західноєвропейської прози, а й у використанні тих естетичних можливостей, які характерні для перської класичної літератури. Водночас літературний процес розуміється сучасними художниками й теоретиками літератури не лише як проходження кращих зразків, але і як прагнення до новизни й оригінальності у власній індивідуальній творчості.

60-ті рр. XX ст. в Ірані відзначилися значним культурним підйомом. Зросла зацікавленість населення до театрального й літературного життя, збільшилися на-

клади друкованої періодики та книг. Як результат – наприкінці 60-х рр. XX ст. з'явилася "нова хвиля" літератури, до якої, безумовно, належить і жіноча проза. Цьому літературному явищу присвятили свої роботи такі дослідники: Я. Аріянпур, К. Гасан Лі, П. Голі Заде, Ш. Дакіян, М. Джафарі, Дж. Есга'ян, А. Йдолагі, Г. Камшад, Г. Мірабедіні, А. Садекі, Е. Салімі Кучі, А. Серадж, С. Тагізаде, К. Талаттоф, М. Яхагі. Проблема сучасної жіночої літератури Ірану також порушувалася у працях М. Норузі та Я. Джагед. Свій внесок у розв'язання цієї проблеми зробив і іранський дослідник А. Моллаахмаді Дехагі, який захистив в Україні дисертацію на тему "Фемінний дискурс іранської прози XX – початку XXI ст.", у якій окремо розглянув перську жіночу літературу, її витоки та особливості творів сучасних письменниць Ірану й еміграційної літератури (див. [Mollaahmadi Dehaghi, 2020]).

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що проза іранських жінок XX–XXI ст., особливо емігранток, виділяється серед інших періодів своєю образністю й перевтіленням класичного бачення світу в новий патріотичний рух думки, а також тим, що іраністи-філологи в Україні обмежені в доступі до першоджерел для розгляду та вивчення сучасної перської жіночої прози. Мета статті полягає в розгляді тенденцій іранської еміграційної жіночої прози на прикладі творів Мегрнуш Мазареї та визначенні особливостей художньо-поетичного зображення жінки у збірках оповідань "Мадам Ікс", "Незнайомець у моїй кімнаті" та в романі "Революція Міни". Об'єкт дослідження – творчість Мегрнуш Мазареї в контексті сучасної перської еміграційної літератури. Предметом дослідження є особливості тематики творів Мегрнуш Мазареї.

На тлі змін, які започаткувала Ісламська революція 1979 р. і восьмирічна війна з Іраком 1980–1988 рр., зросла зацікавленість до положення і проблем жінок. На-

прикінці 70-х – початку 80-х рр. в іранську літературу прийшли такі письменниці: С. Данешвар, Г. Тарагі і М. Аміршагі, які писали в жанрі малої прози. Із появою першого роману С. Данешвар "Сувашон" (або "Плач за Сіавушем") 1969 р. жіноча перська проза посіла в іранській літературі свою особливу нішу [Mollaahmadi Dehaghi, 2020, с. 54].

Аналіз сучасної перської літератури дозволяє відзначити, що чисельність письменниць незмінно зростає. У 90-ті рр., порівняно з минулими десятиліттями, їх стало у 13 разів більше. Якщо початок ХХ ст. вважається першим етапом актуалізації жіночої теми в журналістиці, то із середини ХХ ст., а саме з 60-х рр., починається новий етап розвитку іранської жіночої прози.

На рубежі ХХ–ХХІ ст. жінки-прозаїки в Ірані та письменниці-емігрантки навчилися аналізувати, що відбувається у їхньому житті, спостерігати за світом навколо через призму своїх жіночих переживань і почуттів, надихатися випробуваннями, писати про те, що їм цікаво: сімейні питання й ті сюжети, які оголюють, відкривають частину духовного образу жінки тощо.

Багато творів жіночої прози сучасної перської літератури написані від першої особи (бувають і від третьої), часто в них присутні автобіографічні риси чи досвід особистих почуттів. Жінки в цих новелах розуміють, чого їм не вистачає, але далеко не завжди готові за це боротися, або ж їхній протест не досягає бажаного результату. Здається, що жінки не мають вибору: вони прив'язані до дому, до сім'ї, повинні перебувати в обмеженому просторі. Світ розповідей жінок-прозаїків – життя в "лімітованому просторі сім'ї, у великому місті й маленькій квартирі, у глибокій самотності. Не відбувається нічого особливого, і взагалі, чимось особливим вважається повсякденне життя без переживань" [Khatibi, 2015]. Водночас письменниці, які раніше займалися лише реалістичною "щоденниковою" прозою, нині намагаються виходити за межі такого виду літератури та слідувати останнім тенденціям, хоча більшість їхніх творів усе ж належать до реалістичного напрямку.

Незважаючи на задекларовані ідеали свободи та рівності, революція 1979 р. не виправдала очікувань політичної опозиції і, зокрема її жіночої половини. Тоді ж почалася війна з Іраком, яка тривала з 1980 до 1988 р. У поєднанні з політичним придушенням опозиції війна призвела до закриття національних кордонів на кілька років. Коли кордони відкрилися в середині 80-х рр., багато іранців вже виїхали нелегально й розпочали нове життя в інших країнах світу. Відкриття кордонів не призвело до збільшення міграції. Протягом цих років міжнародна репутація нового іранського режиму була настільки негативною, що для його громадян стало майже неможливо отримати проїзні візи до будь-якої західної країни, навіть якщо вони змогли отримати від режиму законні виїзні документи. Результатом стало те, що чимало іранських емігрантів виїхали з Ірану з підробленими документами.

Іран також залишився позаду більшості країн світу з погляду технологічного розвитку. Війна та ізоляція Ірану призвели до відокремлення від решти світу, що мало негативні наслідки як для іранців-біженців, так і для тих, хто продовжував там жити. Неприйняття деякими іранськими письменниками змін, які відбулися в тодішньому суспільстві, зумовило виникнення основної ідеї літератури іранської еміграції. "Водночас частина еміграції виявилася відірваною від свого коріння, а частина продовжує впливати на літературний процес, що відбувається на батьківщині" [Mollaahmadi Dehaghi, 2020,

с. 149]. Одні пишуть свої твори перською мовою, інші – перською та англійською, а є й такі, чий літературний доробок реалізується мовою країни еміграції (англійською, французькою, німецькою). Через різноманіття мов, якими створюється ця література, її не можна однозначно назвати іранською, хоча з погляду істориків, соціологів і літературознавців вона може класифікуватися саме так. Іранська еміграційна література характеризується також чималою кількістю мемуарних творів, написаних переважно жінками. Протягом десятиліть іранські письменниці були найбільш продуктивними авторами майже в усіх жанрах прози [Mollaahmadi Dehaghi, 2020, с. 149].

Причина – Ісламська революція, яка дала жінкам безліч літературних ідей і натхнення. Звичайні домогосподарки та працевлаштовані жінки могли працювати пліч-о-пліч зі штатними професійними письменниками, щоб випустити колекцію книг у жанрі історичної фантастики або розв'язувати проблеми регресивного суспільства у сміливому та прогресивному стилі. Культурна відсталість, через яку вони залишили свою країну в пошуках соціально-політичної свободи та кращого життя для себе і своїх родин, існувала і в діаспорі, де багато іранських чоловіків не вважали жінок у своєму житті рівними.

Мегрнуш Мазареї (مهروش مازاری) є однією з найбільш яскравих представниць іранської жіночої прози. Вона народилася у 1951 р. в Тегерані, провела дитинство в Ширазі та на півдні Ірану. Отримала ступінь бакалавра у столиці, а в 1979 р. емігрувала до США, щоб продовжити навчання. У Лос-Анджелесі, де й зараз мешкає, навчалася на спеціальності "фахівець і міжнародний консультант зі створення та встановлення комп'ютерного програмного забезпечення". 1991 р. у Лос-Анджелесі була однією із засновників літературного видавництва "Форум", у якому видавалися жіночі літературні та художні твори. В Америці письменниця опублікувала перською мовою три збірки коротких оповідань: "Обрізки світла" (بریده های نور) 1994 р., "Клара та я" (کلارا و من) 1998 р., "Сірій" (خاکستری) 2002 р. А в 2008 р. у Швеції видавництвом "Баран" (укр. "Доц") видано збірку оповідань "Мадам Ікс" (مادام ایکس) [Naakoja, n.d.].

Збірка вибраних оповідань Мегрнуш Мазареї під назвою "Незнайомець у моїй кімнаті" (غریبه‌ای در اتاق من) була опублікована в Тегерані видавництвом "Аганг-е дігяр" у 2004 р. (Mazarei, 2004). До неї увійшли 16 творів із двох виданих у США книг. Літературною премією імені Гушанга Гольшірі її оповідання "Саньгам" (سنگام) було визнано одним із десяти найкращих оповідань 2004 р. і включено до багатьох іранських антологій сучасної перської літератури, зокрема антології Гасана Мірабеді у трьох томах "80-річчя прози Ірану" (هشتاد سال داستان‌نویسی) (نقش ۸۴). А оповідання "Незнайомець у моїй кімнаті" (غریبه‌ای در اتاق من) увійшло до тритомного підручника "Новели Ірану" (داستان کوتاه ایران) разом із кращими сучасними прозовими творами Ірану. 2015 р. в Америці вийшов її роман англійською мовою "Революція Міні" (انقلاب مینا), який згодом був перекладений перською.

Багато з її коротких оповідань були перекладені англійською, німецькою, французькою, нідерландською, турецькою, арабською мовами та увійшли до антологій сучасної новелістики зарубіжної літератури [Hamyaari Media, 2021].

Персонажами її історій здебільшого є емігранти, які проживають своє життя, не надто фокусуючись на тому, що відбувається навколо них. Майже всі вони намагаються прийняти культуру нової країни, водночас прагнуть утримати спогади про минуле і втішити себе цим.

Лиричним героєм цих історій є жінка, яка пристосовується до нового життя, часто згадує своє минуле. Попри феміністичні ідеї, що проявляються в роботі Мегрнуш Мазареї, вона намагається максимально об'єктивно донести до читачів, яким же було життя жінок-емігранток і розповісти їхні історії.

Мегрнуш Мазареї пише про тривоги сучасної людини, про складності ідентичності, абстрагування від культурних коренів і труднощі прийняття іншої культури. Роботи Мегрнуш Мазареї відрізняються від схожих робіт попереднього періоду ще й тим, що її постреволюційна критика намагається показати сучасних жінок через їхню ідентичність – усвідомлення своєї національної приналежності задля збереження культурних коренів і традицій, а також їхнє віддалення від інших культур. Авторка прагне висвітлити ступінь впливу цих процесів на життя своїх героїнь і їхні реакції на нову ідентичність, а також вплив транснаціональної ідентичності свого роду як доповнення до своєї національної ідентичності. Здебільшого емігранти виступають проти прийняття транснаціональної ідентичності, вбачаючи в ній загрозу для своєї національної ідентичності. Однак ми можемо бачити логічну взаємодію між транснаціональною ідентичністю й оригінальною культурою.

Роман Мегрнуш Мазареї "Революція Міни" (انقلاب مینا) розповідає історію про дорослішання дівчини, яку звали Міна, а також революцію, завдяки якій вона нарешті виявляє своє невловиме "Я", загублене у складних комбінаціях історичних обставин. Перша революція викидає героїню із традицій, що обтяжують її натуру, саме революційні роки Ірану 1978–1980, як з'ясувалося, розв'язали визвольну силу для Міни. Друга революція дозволяє їй змиритися з собою і пізніше віднайти внутрішній спокій у своєму житті. Незважаючи на бурхливі події, що розгорталися протягом роману, красивий баланс, здається, утримує як розповідь, так і душу Міни, ніби за одним із основних законів алхімії – еквівалентним обміном – ця мужня жінка не боїться платити найдорожчу ціну за її радикальні експерименти та болісний, але визвольний досвід (Mazarei, 2015).

Насправді, дивлячись на світ згори очима Міни, читач виявляє, що весь наратив, схоже, тримається через діалектику небезпеки та виживання. Розкол між Іраном та Америкою, між тим, ким героїня повинна бути в соціально визначених кліше, і ким вона хоче стати, між минулим, яке вона покинула, і сьогоденням, яке блокує її майбутнє – усе це Міна здатна магічно збалансовувати; вона не може бути однією чи іншою, але їй вдається – часом інстинктивно, часом нещасно – утримувати своє життя та життя оточуючих у відносній рівновазі.

Вона виявляє розкол між невідповідними законами – законами соціальних норм і законами своєї нестримної душі. Греки називали цей стан трагедією. Урешті-решт Міна робить свій вибір: вона обирає своє звільнення, але не через відмову від того, що поруч або дороге. Насправді частіше інші відмовляються від неї, ніж навпаки. Міна – це одна жінка, головна героїня розповіді. Водночас Міна – це багато жінок. Вона є втіленням непокірних жінок Ірану, проте не є виключно іранкою: ця транснаціональна фігура не пов'язана з конкретною історією революції в Ірані, хоча як конкретна особа Міна не могла виникнути інакше. Її досвід та труднощі, які вона переживає, роблять її глобальним бунтарем, сучасним архетипом революційних жінок.

Революція в Ірані та її активність показали головній героїні, як протистояти, повстати та піднятися вище заданих суспільством меж. Дивлячись на Міну, ми усвідомлюємо, що людина справді народилася через бунт.

Проза роману невибаглива, чесна, інтимна, чітка. Це дозволяє читачеві відчувати роман, а не просто пробігти його очима. Коли погляд рухається до рядків у книзі, образи чарівно закликають в уяві читача [Ahadi, Khamse, Jangi Ghahreman, 2020, § 179–180].

Міна втікає зі своєї країни не з однієї причини. Її почуття замкненості, гніву та зневіри особливо відчутні завдяки використанню авторкою внутрішнього діалогу. Досить потужно зображені епізоди, коли Міна намагається зрозуміти новий спосіб життя, переосмислюючи все, що з нею відбувається: щаслива сімейна прогулянка, яка перетворюється на незручність для батьків Міни з немислимої нині причини; тривале очікування в аеропорту після того, як Міна пропустила свій рейс через незмогу зрозуміти повідомлення; її відповідь на душегубний лист від сестри, у якому та пише, що повернення додому більше не є можливим; висновок, який героїня робить про себе та свою дочку, коли відчуває, що альтернатив не залишається; і випадкова зустріч, що змінює життя.

Перш ніж знайти щастя, потрібно визначити його, що, зрештою, і робить Міна. Сказати, досягає вона цього чи ні, дало б занадто багато. "Революція" в назві книги має багато значень. Існує очевидна Ісламська революція, у якій Міна відіграла роль молодого політичного активіста і яка врешті-решт змусила її покинути країну, де народилася, і є багато внутрішніх революцій, коли Міна намагається примирити свій ідеалізм і великі мрії з викликами матеріального життя, зокрема необхідності забезпечити доньку, яка згодом не оцінила всіх жертв матері (Mazarei, 2015).

Поки Міна готується до довгоочікуваної зустрічі із Шірін, усе її життя проходить перед очима. Вона аналізує всі свої ключові рішення, жертви, задоволення й втрати, звинувачуючи себе в усьому, що пішло не так, включаючи шлюб, позбавлений пристрасті, одержимість оточуючих своїми кулінарними навичками, смерть ідеалізму, нереалізовані мрії.

Домінантним стилем оповідань Мегрнуш Мазареї є так званий "літературний реалізм" із притаманними йому невибагливою прозою й бажанням описати події історії без прив'язування до об'єктивних даних. Попри те, що авторка в деяких своїх оповіданнях використовує прийоми "потoku свідомості", вона не впадає до крайнощів, як деякі іранські послідовники Джеймса Джойса, Вільяма Фолкнера, Марселя Пруста та школи "магічного реалізму". Авторка чітко розуміє, що робота романіста – дати читачеві хорошу історію, а не демонструвати свої професійні навички.

Серед семи історій серії реалізм Мегрнуш Мазареї яскраво проявляється у творі "Дорога за апельсиновим садом" (جاده‌ی پشت باغ پرتقال). Також вона відмінно розкрита у двох оповіданнях – "Подорож на північ" (سفر شمال) та "День, коли народився мій брат" (روزی که برادرم به دنیا آمد), що пов'язано з дитинством авторки в Ірані. Історія "Ви можете собі уявити Нушіна, коли..." (می‌توانید نوشین را مجسم کنید در لحظه‌ای که...) має більш складну форму і використовує прийоми "ментального потоку" та листування персонажів. Історія "Мадам Ікс" (مادم ایکس), із якої взято назву збірки, має комічний стиль, у ній висміюється ситуація іранки, яка мешкає в Каліфорнії [Ahadi, Khamse, Jangi Ghahreman, 2020, § 181–183]. До того ж у цьому творі яскравіше проявляється здатність авторки розрізняти напівтони характерів (Mazarei, 2008).

Панівною темою творів Мегрнуш Мазареї є стосунки між чоловіком і жінкою, висвітлення яких зазнає відчутних метаморфоз – від прірви між двома статтями до рівності між ними. Якщо в оповіданні "Обрізки світла" (بریده)

чоловічі персонажі описуються переважно в негативних відтинках, то в оповіданні "Клара та я" (کلارا و من) (Mazarei, 1998) вони уподібнюються до жіночих, постаючи як джерело добра. У першій книзі культура патріархату виникає із природи людини, а в другій – вже із соціальних відносин. У першій книзі чоловіки засуджуються за свою погану натуру, а у другій – чоловіки можуть співіснувати разом із жінками, щоб перетворити патріархальну культуру на рівноправні соціальні відносини.

В оповіданні "Дорога за апельсиновим садом" ми зустрічаємо молоду жінку на ім'я Сара, яка вранці опиняється в невідомому номері готелю і блукає. Майже одразу авторка дає зрозуміти читачеві, що ця плутанина є ознакою духовної марності жінки, яка зараз переживає завершення романтичних або подружніх стосунків. Потім, у другій частині історії, доля зводить Сару з жінкою похилого віку, яку непритомною героїні доводиться відвезти до лікарні, де наступного дня вона дізнається, що старенька вважає душу її вже давно покійного чоловіка основоположником свого спасіння, а Сару – засобом заспокоєння свого чоловіка. Молода жінка дивується цій любові поза смертю і знаходить у собі нові сили, щоб подолати порожнечу від розлуки й досягти видимості кохання.

Отже, більшість героїв у творах Мегрнуш Мазареї – це складні особистості, які мають подвійну ідентичність: є громадянами Ірану, хоча живуть на Заході. Вони не можуть забути, що їм немає місця у власному суспільстві, тому намагаються адаптуватись до нових правил тих країн, де перебувають. За допомогою цих історій ми можемо збагнути, як головні герої ідентифікують себе частиною еміграційної спільноти. І хоча фізично вонидесь зовсім далеко від батьківщини, їхні душі – ще досі залишаються у рідних краях. Хоча вони й були повністю поглинуті західною культурою, справжня їхня ідентичність ще досі перебуває під впливом Сходу. Тому всі ці персонажі страждають від проблеми самоідентифікації. Процес формування ідентичності показує своїх героїв так, що вони пройшли виклик кризи еміграції і приймають нову ідентичність, яка вже є транснаціональною. Прийняття цієї транснаціональної ідентичності для другого та третього покоління простіше, порівнюючи з першим, оскільки вони виросли вже за інших умов і своїм

досвідом абсолютно відрізняються від батьків. Література ж Мегрнуш Мазареї показує, що людина не може і не повинна належати до якогось місця, аби бути частиною людських відносин. Більшість персонажів-емігрантів страждають через труднощі, пов'язані із власною ідентичністю.

Список використаних джерел

Моллаахмаді Дехагі А. Фемінний дискурс іранської прози XX – початку XXI ст.: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2020. 212 с.

احدی مرضیه، خمسه شروین، جنگی قهرمان تراب. بررسی مولفه‌های مدرنیسم در چهار داستان کوتاه مهرنوش مزارعی. پژوهش‌های انسان‌شناسی ایران. 2020. دوره 10، شماره 2. ص. 177–209. <https://doi.org/10.22059/IJAR.2021.326571.459684> : DOI

خطیبی فیروزه. از 28 مرداد تا 11 سپتامبر؛ گفت‌وگو با مهرنوش مزارعی، نویسنده "انقلاب مینا". https://www.bbc.com/persian/arts/2015/12/151225_i41_books_mazarei_interview : URL : 25 دسامبر. 2015. BBC News Farsi

مهرنوش مزارعی. نشر تلخا. URL : <https://www.naakojaketab.com/authors/> : URL : 16.04.2022

مزارعی (تاریخ مراجعه : 17.04.2022). مهرنوش مزارعی. نشر تلخا. URL : <https://www.naakojaketab.com/authors/> : URL : 16.04.2022

مهرنوش مزارعی: هر کسی با برداشت خود از داستان، معنای تازه‌ای به آن می‌دهد. رسانه همیار. 2021. 6 ژوئن. URL : <https://media.hamyaari.ca/2021/06/06/> : URL : 18.04.2022

Джерела ілюстративного матеріалу

Mazarei M. Mina's Revolution. Scotts Valley, CA : Create Space Independent Publishing Platform, 2015. 276 p.

مزارعی مهرنوش. غریب‌های در اتاق من. تهران : آهنگ دیگر، 106 ص.

مزارعی مهرنوش. کلارا و من. لوس آنجلس : ریرا، 1998. 102 ص.

مزارعی مهرنوش. مادام ایکس. استکهلم : باران، 2008. 76 ص.

References

Ahadi, M., Khamse, Sh. and Jangi Ghahreman, T., 2020. Modernism in four short stories of Mehrnoosh Mazarei. *Iranian Journal of Anthropological Research (IJAR)*, 10(2), pp. 177–209. <https://doi.org/10.22059/IJAR.2021.326571.459684>.

Hamyaari Media, 2021. Mehrnoosh Mazarei: har kasi bā bardāsh-e khod az dāstān, ma'nā-ye tāze-i be ān midahad. *Hamyaari Media*, [online] 6 June. Available at : <https://media.hamyaari.ca/2021/06/06/> [Accessed 18 April 2022].

Khatibi, F., 2015. Az 28 mordād tā 11 septāmb; goftogu bā Mehmush Mazarei, nevisande-ye "Enghelāb-e Minā". *BBC News Farsi*, [online] 25 Dec. Available at : https://www.bbc.com/persian/arts/2015/12/151225_i41_books_mazarei_interview [Accessed 16 April 2022].

Mollaahmadi Dehaghi, A., 2020. *Feminnyi dyskurs iranskoi prozy XX – pochatku XXI st.* Ph. D. thesis. Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Naakojaa, n.d. *Mehrnoosh Mazarei*, [online]. Available at : <https://www.naakojaketab.com/authors/> [Accessed 17 April 2022].

Sources

Mazarei, M., 1998. *Klārā va man*. Los Angeles, CA: Rirā.

Mazarei, M., 2004. *Qaribe-i dar otāq-e man*. Tehran: Āhang-e digar.

Mazarei, M., 2008. *Mādam lks*. Stockholm: Bārān.

Mazarei, M., 2015. *Mina's Revolution*. Scotts Valley, CA: Create Space Independent Publishing Platform.

Надійшла до редколегії 27.04.21

I. Levchyn, Ph. D. in Philology, teaching assist.

e-mail: i.levchyn@knu.ua

K. Boivan, stud.

e-mail: katernaboivan7@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE WORKS OF MEHRNOOSH MAZAREI IN THE CONTEXT OF MODERN PERSIAN EMIGRATION LITERATURE

This overview paper presents the work of Mehrnoosh Mazarei (born 1951), a representative of modern Persian emigration literature of the late XX – early XXI centuries, living in the USA. The relevance of the chosen topic is due to the insufficient number of Ukrainian-language studies devoted to the prose of individual personalities among Iranian writers, in particular, the works of Mehrnoosh Mazarei. In the context of the development of modern prose in Iran in the late XX – early XXI centuries it was found that, against the backdrop of the changes brought about by the Islamic Revolution (1979) and the Iran-Iraq war (1980–1988), interest in the status and problems of women increased. Persian women's prose occupies a special place in Iranian literature both in Iran and abroad, since a large number of Iranian writers emigrate to the West and continue to work outside of Iran, including Mehrnoosh Mazarei. It was found that the characters in her works are mostly emigrants who live their lives trying to accept the culture of a new country, but also at the same time to keep memories of the past in order to console themselves with this. The lyrical hero of the stories of Mehrnoosh Mazarei is a woman who adapts to a new life and often recollects her past life. In her works, the writer, despite her feminist ideas, tries to convey to the readers as objectively as possible what the life of emigrant women was like and to tell their stories. Due to achievement of the goal of the study, which was to analyze the trends of Persian women's emigration prose on the basis of the works by Mehrnoosh Mazarei, it has become possible to determine the main features of the main characters of the author, being that they cannot forget that they have no place in their own society, and thus they are trying to adapt to the new rules of the countries where they are. The dominant theme of Mehrnoosh Mazarei's stories is the relationship between a man and a woman, the description of which undergoes serious metamorphosis from gender gap to gender equality, from condemning men to enabling their harmonious coexistence with women, from explaining patriarchy culture as a part human nature to recognizing that it is caused by social relations. The topic of a rebel woman is of no less importance for Mehrnoosh Mazarei. In particular, in the novel "Mina's Revolution", the heroine Mina becomes the embodiment of recalcitrant women, not only of Iran, but of all women with a similar fate: her experience and the difficulties she goes through make her a global rebel, a modern archetype of revolutionary women forced to leave their country in search of a better life and socio-political freedom.

Keywords: Iranian prose of the end of the XX – early XXI centuries, emigration literature of Iran, prose by Mehrnoosh Mazarei.